

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

10. De ordinatione actuum irascibilis virtutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

ximè, & super omnia oderunt, eligentes potius omnia genera tormentorum sustinere, quàm peccatum committere. Qui veram fidem haberet, potius peccatum timeret quam demones vel malos homines, vel bestias crudeles. Peccatum homini maximè nocet. Pessimus hostis est, quem homo habet. Alij hostes non possunt ei nocere, nisi per istum. Nulla enim ei nocet aduersitas, si nulla dominetur iniquitas. Augustinus. Quid times hominem, homo in sinu Dei positus? Tu de illius sinu noli cadere: quidquid ibi patieris, ad salutem valebit, non ad perniciem. Qui custodit præceptum, non experietur quidquam mali. Omnia mala huius mundi ex peccato subsequuta sunt: scilicet fames, sitis, frigus, calor, labor, infirmitas & mors. Peccatum omnes amicos nostros, qui mortui sunt, occidit, & occisurum est nos, & eos qui nobis remanserunt. Nihil esset in mundo, quod non esset bonum, & Deo placens, & homini utile: si non esset peccatum. Maiora verò mala ex eo in futuro sequentur. Peccatum bonitatem suam aufert homini & eius operibus. Plus valet vnus peccatum non habens, quàm mille alij: Melior est vnus timens Deum, quàm mille filij impij. Et plus valet vnum bonum opus eius, qui extra mortale peccatum est, quàm infinita opera facta ab eo, qui est in mortali peccato.

Eccl. 8.

Eccl. 16.

De ordinatione actuum irascibilis virtutis.

CAPVT X.

Sequitur de ordinatione virtutis irascibilis.
Ad ordinationem verò ipsius, respectu excellen-

cellentiæ, pertinet vt virtutum eminentiam, & cœlestem altitudinem appetat: terrenam autem tanquam abominabilem despiciat, tanquam periculosam timeat, tanquam malis abundantem & bonis deficientem fugiat. Terrena altitudo, vt est altitudo dominij, vel mundanæ gratiæ, vel humanæ laudis, valde est contemptibilis, cum Deo sit abominabilis. Quod hominibus altum est, abominatio est apud Deum. Superbi qui terrenam altitudinem appetunt, multum Deum despiciunt: ideò meritò multum despiciuntur ab eo, vt sint ei abominabiles. Qui ma contemnunt, erunt ignobiles. Inter creaturas terra est ordine infima naturaliter, pedibus hominum conculcanda: & bona terrena valore sunt minima: & inter hæc minima minimum est puluis vanæ gloriæ, quam terrena altitudo sectatur. Ad vilitatem terrenæ altitudinis pertinet, quod per vilia & indigna ad illam ascenditur. Seneca. Non sit tibi ambitio, quæ ad dignitatem nisi per indigna te non adducet. Item, quod pessima seruitus, scilicet vitiorum & diaboli, eam comitatur. Superbi in altitudine terrena positi, etiam illis seruiunt, quibus dominari videntur, quibus providere tenentur. Vnde minus sunt liberi quàm ipsi, cum habeant multos dominos, & ipsi vnum. Et licet exterius videatur esse magnæ potestatis, tamen in se sunt minoris virtutis, & maioris infirmitatis, minus valentes resistere vitiis. Arundinea est potestas eorum, exterius habens nitorem, intus vacuitatem. Ad homines habet apparentiam, sed in ipsis non habet existentiam. Periculosa est altitudo terrena, & non

Luc. 16.

1. Reg. 2.

non desideranda, sed timenda. Augustin. *Quantum quis in loco superiori, tanto in periculo maiori versatur. Dæmones qui cœlestem altitudinem amiserunt, positus in terrena altitudine invidentes, maximè eos impugnant: reputantes sibi honorabilius, si eos sibi subiecerint: & scientes quòd per eos poterunt pluribus dominari. Terrena altitudo mons est, in quo magni & fortes perierunt. Incliti Israël super montes interfecti sunt. Ionathas in excelsis occisus est. Altitudo terrena mons pestifer est. Ecce ego ad te mons pestifer, qui corrumpis vniuersam terrâ. Locus est etiam præcipitij. Bernardus. Facile est in alto se continentem obstupescere: & de vita periclitari. Altitudo terrena fugienda est, cum abundet malis, & deficiat bonis. Hanc fugit Iesus, sciens enim quod venturi erant, vt facerent eum regem: fugit montem solus. Sordes vitiorum ad hunc locum defluunt. Quod mirum poterit videri ei qui credit veram altitudinem esse: sed in veritate nõ est altitudo, sed locus valde demissus, cum sit inferno proxim⁹: & à Deo, & à cœlo remotus. A cœlo est remotus, ad quod est via per humilitatem. Vnde super illud psal. Iuxta est Dominus his qui tribulato sunt corde. dicit glossa: Altus quidem est Dominus: vicinatur tamen humili: & non se erigenti. Altitudo terrena est locus ventis expositus. Perflant enim altissima venti. Vnde non est ibi quies, sed quasi tempestas. Gregorius. Quid est potestas culminis, nisi tempestas mentis? Specialiter ibi perflat aquilo, iuxta verbũ primi superbi: Sedebõ, inquit, in lateribus aquilonis. Vnde est locus frigi-*

In reg. 3. circa finem.

2. Reg. 1.

Hier. 51. Epist. 123. aliquid habet simile.

Ioan. 6.

Glossa ord. ibi ex Aug.

Lib. 1. past. cap. 9.

Isa. 14.

frigidus sine calore charitatis. Flatus aquilonis est suggestio diaboli ad discordiam & odium. Sicut Christus ignem dilectionis venit in terram mittere, sic diabolus conatur illum extinguere. Bonis deficiens est mons iste. Vix enim à Domino visitatur: etsi ab eo visitaretur irrigatione gratiæ, ventorum flatu exiccaretur, vel ad loca humilia aqua descenderet. Augustinus, Confluit aqua ad humilitatem vallis, de supercilio montis. Item ad ordinationem irascibilis pertinet, vt homo humilem locum eligat,

Luc. 14.

iuxta consilium Saluatoris: Recumbe in nouissimo loco. Hic est locus congruens homini, qui

Eccl. 10.

terra est & cinis. Quid superbis terra & cinis. Locus terræ locus est infimus. Cineri non expedit esse in alto, ne dispergatur à vento. Status humilis, est locus quietus & tutus, & abundans bonis. Quietus est: quia non est ventis expositus. Erit vir sicut qui absconditur à vento: & celat se à tempestate. Tutus est. Sapiens: Superbia omnia habet in periculo: humilitas in tuto. Augustinus. Humilitas in imo est, & non habet quod cadat: bonis abundat, quia humilibus dat Deus gratiam. Augustinus. Alta ficcantur, ima replentur. Vallis humilitatis est fertilissima. Psal, Valles abundabunt frumento.

Isa. 32.

Item ad ordinationem irascibilis pertinet, vt homo de viribus suis diffidat: & de Dei virtute confidat, vt Dei adiutorium eum fortem efficiat. Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem. Fortitudinem, inquam, propriam in diuinam. Fœlix commutatio, cùm aliquis de suis viribus diffidens, propria fortitudine se exuit:

*1. Petr. 5.**Isa. 40.*

&

& Dei fortitudine, de qua cōfidens adiutorium
 habet, quodammodo se induit. Bernardus su-
 per Cantic. Nil omnipotentiam verbi clario-
 rem reddit, quàm quòd omnipotentes facit
 eos, qui in se sperant. Denique omnia possibilis
 sunt credenti. Item ad ordinationem irascibilis
 pertinet, vt homo neminem despiciat. Non est
 despiciendus homo, quem Deus ad imaginem
 suam fecit: quem regni cœlestis participem esse
 voluit: cui angelorum sanctorum custodiam
 adhibuit: Videte ne contemnatis vnum ex his
 pusillis. Angeli enim eorum semper vident fa-
 ciem patris mei, qui in cœlis est. Ad ordinatio-
 nem irascibilis, quantum ad actum irascendi,
 octo pertinent. Primum, vt homo non ex facili
 irascatur. Spiritum ad irascendum facilem quis
 poterit sustinere? Intollerabilis est familiaritas
 iracundi. Noli esse amicus homini iracundo.
 Qui facile irascitur, est sicut domus de palea,
 quæ facile comburitur, vnde Dominus talis do-
 mus multum damnificatur. Sic qui facile irasci-
 tur ad sibilum vnius verbi, omnia bona sua per-
 dit. Væ his qui perdiderunt sustinentiam. Qui
 impatiens est: sustinebit damnum. Secundum
 est, vt non velociter irascatur. Ne sis velox ad i-
 rascendum. Sit omnis homo tardus ad iram.
 Qui velox est ad irascendum, velox est ad se
 præcipitandum, & ad faciendum saltum, quo
 sibi collum frangat: dum de statu amoris, ad sta-
 tum odij transit. Tertium est, quòd iræ resista-
 tur: ne homo ab ea superetur. Non te superet
 ira. Multum timendum est superari ab ira, quasi
 ab hoste crudelissimo: & qui non habet miseri-

*Serm. 85. su-
 per Cant.
 paulò ante
 medium.*

Matth. 23.

Pro. 13.

Pro. 22.

Eccl. 2.

Pro. 19.

Eccl. 7.

Iacob. 1.

Iob. 36.

Pro. 27.

M cordi-

Ephes. 4.
Eccl. 11.
Iob 31.
Pro. 11.

Glossa ord.
ibid.
Pro. 26.

Ioan. 12.

Iacob. 1.

Eccl. 7.

Epist. 47.
circa finem
illius.

Matth. 5.
1. Pet. 3.

cordiam: Ira non habet misericordiam, nec erumpens furor. Cùm secundum sapientem, Ira furor brevis sit, multum timendum est dominium iræ, sicut dominium insani. Quartum est, vt ira cito prematur: Sol non occidat super iracundiam vestram. Aufer iram de corde tuo. Cito auferenda est ira de corde: sicut ardès carbonis de sinu. Ignis est vsq; ad consummationem deuorans. Quintum est, vt ira sermone non indicetur. Fatuus statim indicat iram suam. Natura iræ est, vt prolata magis ferueat, occultata languescat: Qui imponit stulto silentium iras mitigat. Sextum est, vt ira operari non permittatur. Cùm in tenebris sit animus iratus, non videt quid sit agendum. Qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat. Opus quod alias esset commendabile, cùm ex ira procedit, non est commendabile. Ira enim viri iustitiam Dei non operatur. Septimum est, vt irascatur vitio, non personæ. Ira qua quis irascitur vitio, utilis est. Melior est ira risu; quia per tristitiam vultus, corrigitur animus delinquentis. Octauum est, vt potius irascatur culpæ propriæ, quàm alienæ. Seneca. Regum nobis animos induimus. Illi obliuiscunt infirmitatis alienæ desæuiunt, quasi iniuriam acceperint. Augustinus: Irascere seruo tuo ne peccet: irascere tu tibi ne pecces.

Item ad ordinationem irascibilis, quantum ad reliquos eius actus pertinet, vt nihil audeat quod Deus inhibeat: nihil timeat, quod Deus iubeat: pro iustitia omnia mala pœnæ libenter sustineat. Beati enim sunt, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. Si quid patimur pro-

propter iustitiam, beati. Item, vt contemptus impiorum contemnat, & irrisiones irrideat. Seneca: *Æquo animo audienda sunt imperitorum conuitia: & ad honesta vadenti contemnendus est ipse contemptus.* Cùm diceretur cuidam sapienti, homines te contemnunt, ait: *Et illos asini.* Sicut nec illi asinos: nec ego illos curo. Seneca. *Nondum fœlix es, si nondum turba deridet te. Deum, nō hominem timeat: quia qui timet hominem, citò corruit. Vera mala, non vmbra malorum fugiat. Vera mala sunt pœnæ futuræ vitæ: vmbra illorum sunt pœnæ præsentis vitæ: Omnia transferunt tanquam vmbra.*

*Epist. 77.
paulo post
prim. eius.*

Pro. 29.

Sap. 5.

SECUNDA PARS PRINCIPALIS. DE
triplici ordinatione virtutum.

CAPVT II.

SEQUITVR de ordinatione virtutum. Possumus distinguere triplicem ordinem virtutum, scilicet ordinem plantationis, ordinem meritoria operationis, & ordinem reparationis. In ordine plantationis prima est fides. Primò enim docenda sunt opera fidei. In ordine meritoria operationis prior est charitas, quasi illam imperans. In omni enim operatione ordinata primum est amor siue desiderium finis: & ex illo sunt mediæ operationes, vt apparet in ædificatione domus, cuius causa est eius inhabitationis amor, ex quo amore, perpenditur non solum ædificatio, sed etiam quæ ædificationem iuuant, vt in-

M 2

quifi-